

UJ-ARKISTO/JANI PASANEN

Siilisetin mureneminen ja Siilinjärven ja Maaningan kuntien lähtö eri suuntiin puhuttaa edelleen paljon.

Jatkoa edelliseltä sivulta

Näkemykset kärjistyivät

Hartikainen näkee ongelmien syyksi sen, ettei Maaningalla tiedostettu sopimuksen hyväksymisestä huolimatta, että kustannusperusteet olivat yhteistoimintasopimuksessa muuttuneet.

"Kuntayhtymässä toimitettiin per capita -periaatteella, jolloin kustannukset Maaningalla laskivat, meillä kasvavana kuntana nousivat koko ajan. Siilisetin periaate oli 'Se maksaa, joka tilaa'", Hartikainen selvittää ja muistuttaa, että erikoissairaanhoidon kustannukset nousevat herkästi satoihin tuhansiin.

"Kuntayhtymämalli oli Maaningalle edullinen, mutta se ei ole yhteismitallinen Siilisetin kanssa, jossa palvelut tuoteistettiin ja maksuja perittiin käyttömääriin mukaan. Jos viimeisen Siiliset-toimintavuoden kustannusjako olisi ollut per capita -periaatteella, olisi kustannus Maaningalle ollut kaksi miljoonaa vähemmän", hän esimerkittää.

Hartikainen lisää vielä, että KYSin sakkopäivämaksut pienentyivät Siilisetissä. Ensimmäisen vuoden syyskuusta lähtien ei maksuja enää tullut, koska KYSistä kotiutettaville löytyi aina jatkohoitopaikka jostain Siiliset-kunnasta.

Hallinnon kustannuksia Hartikainen perustelee muun muassa kahdella syyllä.

"Kun Siilinjärven kunta sai Siilisetissä 400 työntekijää Nilsistä ja Maaningalta, tarvittiin välttämättä työhyvinvointipäällikkö. Tehävä olisi täytetty ilman Siilisetiäkin, sillä sitä hoiti eräs opettaja sivutoimisena, eikä se satsaus enää riittänyt Siilinjärvelle."

"Myös ATK-henkilöstöä jouduttiin palkkaamaan ainakin neljä lisää, koska tietokoneita tuli satamäärin lisää."

Maaningan vyörytyksiksi nimeämät hallinnon yhteiskulut perustuvat Hartikaisen mukaan näihin seikkoihin.

Vallan mukaan yhteistoiminta-alueella olisi pitänyt sopia yksityiskohtaisemmin hallinnon kustannusten jaosta, mutta sellaista ei sopimukseen oltu kirjattu. "Maaningan valtuusto ei koskaan pystynyt vaikuttamaan hallinnon kulujen liikutteluun", Valta summaa.

Maaninka katkaisi liitosneuvottelut

Siilisetin ongelmiin ja näkemyseroihin kyllästyneenä Maaningan valtuusto peruutti osallistumisensa yhteisseminaariin kesällä 2011. Seminaarin tarkoitus oli esitellä molemmille valtuustoille ehdotusta kuntaliitossopimukseksi.

"Päätimme valtuustossa yksimielisesti olla osallistumatta", Valta kertoo.

Kitkaa aiheutti Vallan mukaan myös se, että Siilinjärvi ei nähnyt tarpeelliseksi tehdä seikkaperäistä kuntaliitoslain vaatimaa liitosselvitystä, vaan olisi halunnut liittymisestä suoran päätöksen.

Siilinjärvi oli ennättänyt jo pitää tiedotustilaisuuden Maaningan liittymisestä Siilinjärven, kuulematta Maaninkaa tai pyytämättä liitoskumppaniaan mukaan tilaisuuteen. Maaninkalaiset kokivat itsensä huutolaispojiksi.

Hartikaisen mukaan tällaista tiedotustilaisuutta ei ole koskaan pidetty, mutta Valta muistaa Uutis-Jousen tehneen siitä jutunkin.

"Palaverissa kylläkin keskusteltiin, tiedotetaan johtain, mutta päädyttiin siihen, ettei vielä ole tiedotettavaa."

Maaningan valtuuston tahtotila oli, että ensin on saatava Siilisetin asiat toimimaan ennen kuin liitosneuvottelut voivat jatkua. Siksi neuvottelut katkesivat, eivätkä koskaan jatkuneet.

Siilinjärvi irtisanoi Siiliset-yhteistoiminnan vuoden 2011 lopulla.

Kun Maaninka aloitti sote-yhteistyön Kuopion kanssa, kustannukset putosivat 900 000 euroa. Vallan johtopäätös tästä on, että asiat voi hoitaa toisellakin tavalla. Vuoden 2012 lopulla Maaningan valtuusto teki yksimielisen päätöksen liittyä Kuopioon.

Menikö kiistely henkilötasolle?

ANNA-LIISA PEKKARINEN

Maaningan valtuuston päätös lopettaa liitosneuvottelut Siilinjärven kanssa oli yksimielinen, mutta hajanaisia ihmettelyjä kuuluu vieläkin, olisiko liitosneuvottelijoiden vaihtaminen auttanut. Siilinjärvi oli kuitenkin ollut niin monta vuosikymmentä Maaningan luotettu yhteistyökumppani. Miksi kemia ei enää käyneet yksin? Menivätkö asiat henkilötasolle?

Sitä eivät **Kimmo Valta** eikä **Ilmari Hartikainen** allekirjoita.

"Ei asioista riideltä, mutta totta kai sitä miettii, että olenko osannut tuoda riittävän selvästi hiertäviä asioita esille. Olisiko joku muu ollut tässä taitavampi", Valta pohtii.

Asialinjalla pysyttiin

Huhun, jonka mukaan Vesa Lötjönen ja Soile Lahti eivät tulleet toimeen keskenään, he torpedoivat. "Kunnanjohtajien yhteistyö toimi moitteettomasti. Kumpikin piti oman

UJ-ARKISTO/MATTI IHATSU

Kunnanjohtaja Vesa Lötjösen mielestä neuvottelut pysyivät aina asiallisina, eikä henkilökohtaisuuksiin menty.

kuntansa puolta ja pystyi sopimaan asioista."

Kunnanjohtaja **Vesa Lötjösen** mielestä neuvottelut pysyivät aina asiallisina, eikä henkilökohtaisuuksiin men-

ty.

Syytä liitosneuvottelujen äkilliseen katkeamiseen hän ei pysty sanomaan. Siilinjärvi olisi halunnut jatkaa kuntaliitosprosessia, mutta Maa-

Missä Siiliset meni pieleen?

ANNA-LIISA PEKKARINEN

Kimmo Vallan mukaan perusongelma Siilisetissä oli, että se painui liian tiiviisti Siilinjärven kunnan kylkeen.

"Oli epäselvää, päättääkö asioista Siiliset vai Siilinjärven kunta. Kuntayhtymänä ollessa Maaninka ja Siilinjärvi vaikuttivat tasaveroi-

sesti terveydenhuoltonsa asioihin."

Ilmari Hartikaisen mukaan kuntayhtymä päätti itsenäisemmin ja oli tavallaan kuin valtio valtiossa, mutta siinäkin mallissa aiheutui lisämäärärahan tarvetta.

"Emme istuneet aidosti yhteisen pöydän ääreen. Koimme, että meitä ei kuunneltu eikä otettu huomioon, ja Si-

ninka katkaisi neuvottelut.

Lötjönen ei muista, että olisi tokaisnut kustannusperusteita peräville maaninkalaisille, että 'tämä on isäntäkunnan sisäinen asia', vaikka niin väitetään.

"Ehkä syy liitoksen kariutumiseen oli se, että Maaningalla ei haluttu ymmärtää, että Siilisetissä kustannukset muotoutuvat palvelujen käytön perusteella eikä kuntayhtymän aikaisen asukas pohjaisen laskutuksen perusteella", hän arvioi ja lisää, ettei kunta voi lähteä naapurinsa kustannuksia kompensoimaan.

Käsitys kunnanjohtajien huonoista väleistä ei pidä hänestä paikkaansa, vaikka asiat olivatkin vaikeita. "Tämän huhun Soile ja minä kuulimme ja ihmettelimme, mihin se perustui."

Yleisesti hän toteaa, että Siilisetin virhe oli tuotteistamiseen lähteminen liian aikaisin. "Palvelunkäytön kertoja ei voi ennustaa tarkasti, koska ei ole aikaisempaa kokemusta. Vasta ensimmäisen vuoden lopussa näyttäytyvät todelliset kustannukset."

linjärvi osoitti, että pystyy ratkomaan ongelmat yksinkin", Valta kiteyttää.

Hartikainen näkee, että Siilisetiin latautui liian suuret odotukset.

"Oli pitänyt malttaa - antaa Siilisetin kasvaa ja kehittyä. Vastaavia sote-malleja tutkineet sanovat, että kestää 3-5 vuotta ennen kuin malli lähtee tuottamaan."

Miksi kuntalaisäänestystä ei järjestetty?

ANNA-LIISA PEKKARINEN

Satunnaisotannalla kylänraitilla voi todeta, että Siilinjärvi olisi ollut maaninkalaisille se halutumpi liittosuunta. Sitäkin kysytään, miksi kuntalaisäänestystä Kuopioon liittymisestä ei järjestetty. Kimmo Valta muistuttaa ehdottaneensa sitä keväällä 2012 Maaninka Seuran järjestämissä kuntalaistilaisuudessa.

"Mutta demokraattisesti valittu valtuusto näki, että sillä on paras tieto kunnan taloudesta ja tulevaisuuden näkymistä päätöksen tekemiseksi. Siksi äänestystä ei järjestetty. Jos valtuustossa olisi ollut esimerkiksi kolmasosa ehdottomasti sitä mieltä, että Kuopio-liitosta ei

kannata edes harkita, silloin kuntalaisäänestys olisi varmasti järjestetty, mutta päätös Kuopioon liittymisestä oli valtuustolta yksimielinen."

Tilastojen mukaan kuntalaisäänestys ei ole yleinen tapa.

Kimmo Valta näkee valtakunnallisen sote-ratkaisun muuttavan kuntakentän.

"Jos Maaninka olisi pystynyt itsenäisenä, sote-ratkaisusta huolimatta meillä olisi ollut edessä jatkuva tiukkuus. Pienelle kunnalle itsenäisyys on nykyisin perusteltua vain, jos se on elinvoimainen ja sillä on vahva elinkeinopolitiikka kuten esimerkiksi Keiteleellä. Vuosien saatossa Maaningalla on luotettu vahvaan maatalouteen. Se

ei kuitenkaan riitä enää tulevaisuudessa."

"Ihmisen perusominaisuus on lähestyä asioita negatiivon kautta. Eikä sitä voi kieltää, että pienemmällä on aina olemassa epäluuloa isompaa kohtaan. Syyllisten etsiminen ja asian vatvominen ei johda mihinkään. Minä kunnioitan Maaningan itsenäisenä kuntana tekemää päätöstä ja minulle maaninkalaiset ovat maaninkalaisia edelleen, yhtään hyvänpäivän sanomista ei ole jäänyt pois", Ilmari Hartikainen lopettaa.

Haastatteluun pyydettiin kommentteja myös Maaningan kunnanhallituksen silloiselta puheenjohtajalta **Heikki Mensoselta**, mutta hän kieltäytyi.

ANNA-LIISA PEKKARINEN

"Yhtä totuutta ei ole. On vain iso joukko luottamushenkilöitä ja virkamiehiä, ja asiat muotoutuvat heidän käsiensä kautta", Kimmo Valta summaa.